

การศึกษาความต้องการครูภาษาไทย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางสาวสชาวีณี วาคาบยาธาธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-909-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF DEMAND
FOR THAI LANGUAGE TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Miss. Sutharinee Wakabayashi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-909-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา

โดย   นางสาวศุภาริณี วาคาบฮาซี

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ สาธใจ อินทร์พรดี)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

.... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เพ็ญพานิช)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุธารัตน์ วาคาบายาซี : การศึกษาความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา (A STUDY OF DEMAND FOR THAI LANGUAGE TEACHERS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์,
159 หน้า. ISBN 974-631-909-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาระงานของครูภาษาไทย และความต้องการ
ครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในโรงเรียนส่วนกลาง ในเขตเมือง และนอกเขตเมือง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด โดยสอบถามหัวหน้าหมวดวิชา
ภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 300 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาสัดส่วนจำนวนครูภาษาไทยที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐาน
ของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 กับจำนวนครูภาษาไทยที่มีจริง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านภาระงานของครู ครูภาษาไทยมีคาบการสอนโดยเฉลี่ย 20.66 คาบต่อสัปดาห์
ครูภาษาไทยในโรงเรียนนอกเขตเมืองมีคาบการสอนเฉลี่ยสูงสุด 21.47 คาบต่อสัปดาห์ และงานที่
นอกเหนือจากงานสอนที่ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายคือ งานแนะแนว

2. ความต้องการครูในด้านปริมาณ

2.1 ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 พบว่าโรงเรียน
มัธยมศึกษาทั่วประเทศไม่ขาดแคลนครูภาษาไทย

2.2 ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยร้อยละ 78 มีความเห็นว่า
โรงเรียนต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น

2.3 หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย มีความเห็นว่าต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น
โดยเฉลี่ย 2.27 คนต่อโรงเรียน ในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า

3. ความต้องการครูในด้านคุณภาพ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยต้องการครูภาษาไทย
ที่มีความสามารถในการนำวิทยาการใหม่ ๆ และนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน
มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน และมีความ
สามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ขับร้องเพลงพื้นเมือง แต่งเพลง เขียนบทโทรทัศน์ บทละครวิทยุ
รวมทั้งแสดงโขน ละคร ฯลฯ ได้

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#C540819 : MAJOR TEACHING THAI

KEY WORD: DEMAND / THAI TEACHERS / SECONDARY SCHOOLS

SUTHARINEE WAKABAYASHI : A STUDY OF DEMAND FOR THAI LANGUAGE TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROF. KAMONPORN BUNDITYANOND. Ph.D. 159 pp. ISBN 974-631-909-4

The purpose of this research was to study the work loads and the increasing demands for Thai language teachers, both in quantity and quality, in secondary schools under the Jurisdiction of the Department of General Education; in central, urban and suburban area.

The instrument used in the research was a questionnaire which was administered to 300 Thai language division heads who were stratified randomly sampled. The obtained data was analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, and proportion of Thai language teachers between amount from the standardized formula of the Department of General Education in B.E. 2535 and the existing amount.

The findings were as follows :

1. In the aspect of the work loads, the Thai language teachers had the average teaching loads of 20.66 periods per week. The Thai language teachers in urban area had the most average teaching loads of 21.47 periods per week. The assignment, excluded teaching, most given to Thai language teachers was guidance.

2. In the aspect of the demand for Thai language teachers

2.1 According to the standardized formula of the Department of General Education in B.E. 2535, it was found that all of the secondary schools in the country did not lack of Thai language teachers.

2.2 According to the opinion of 78 percent of Thai language division heads, the schools would need more Thai language teachers.

2.3 According to the opinion of Thai language division heads, each school would need 2.27 Thai language teachers in the next 5 years.

3. In the aspect of the quality of teachers, the Thai language division heads needed Thai language teachers who were capable of adapting new technologies and educational innovation to their teaching, using Thai language effectively in listening, speaking, reading and writing and also reading Thai rhythms, singing local songs, composing songs, writing television and radio scripts and performing in Khon, plays, etc.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านกรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็น อย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านด้วยความเคารพ อย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สาธิใจ อินทร์พรหม ประธานการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช ที่ให้แนวทางในการเลือกหัวข้อ การวิจัยและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ทั้ง 2 ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรช่อ อาจารย์ฉลวย เลิศชันดี และอาจารย์สมศรี พงศ์ขจร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขแบบสอบถาม ขอกราบ ขอบพระคุณผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา และหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความ ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนส่วนหนึ่งสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพี่สาว น้องสาว และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจตลอดมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สุธารีณี วาคาบาฮาชิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับภาระงานของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	7
การกำหนดอัตรากำลังครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	11
ความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูภาษาไทย.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	41

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
	สรุปผลการวิจัย.....	102
	อภิปรายผลการวิจัย.....	106
	ข้อเสนอแนะ.....	114
	รายการอ้างอิง.....	115
	ภาคผนวก.....	120
	ประวัติผู้เขียน.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และจำแนกตามสถานภาพ และที่ตั้งของโรงเรียน..... 47
2	จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย โดยจำแนกตามวุฒิ วิชาเอก และที่ตั้งของโรงเรียน..... 49
3	จำนวนและค่าร้อยละของวิซ้จัดครูเข้าสอน และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.... 51
4	จำนวนและค่าร้อยละของวิซ้จัดครูที่มีภาระงานสอนตั้งแต่ 2 รายวิชาขึ้นไปของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 53
5	จำนวนและค่าร้อยละของครูในหมวดวิชาภาษาไทยที่ได้รับมอบหมายภาระงานสอนในหมวดวิชาอื่นๆ และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 55
6	จำนวนครูในหมวดอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายภาระงานสอนในหมวดวิชาภาษาไทย และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 57
7	จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทยที่ได้รับมอบหมายภาระงานอื่นๆ นอกจากภาระงานสอน และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 59
8	จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทยที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานต่างๆ ในโรงเรียน และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 61
9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคาบการสอนของครูภาษาไทย และภาระงานอื่นๆ ที่ครูภาษาไทยได้รับมอบหมายนอกจากงานสอน และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..... 63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
10	ค่าบการสอนทั้งหมดของครูภาษาไทย (N) ผลรวมของค่าบสอนของหัวหน้าหมวด รองหัวหน้าหมวด และหัวหน้างาน (a+b+c) จำนวนหัวหน้าหมวด รองหัวหน้าหมวด และหัวหน้างาน (E) จำนวนครูที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 (Y) และจำนวนครูที่มีจริง (X) ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้งในเมืองและนอกเมือง ตลอดจนสัดส่วนระหว่าง จำนวนครูที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 กับจำนวน ครูที่มีจริง (F)	65
11	ค่าเฉลี่ยของจำนวนครูภาษาไทยที่ต้องการเพิ่มมากขึ้นต่อโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.2535 กับจำนวนครูภาษาไทยที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ต้องการเพิ่มขึ้นในเวลา 5 ปีข้างหน้า และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	67
12	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนที่ต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นตาม ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน..	68
13	จำนวนและค่าร้อยละของสาเหตุที่ต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น และจำแนก ตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	70
14	จำนวนและค่าร้อยละของสาเหตุที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยไม่ต้องการครู ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	72
15	จำนวนครูภาษาไทยที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางต้องการเพิ่มมากขึ้นในเวลา 5 ปีข้างหน้า....	74
16	จำนวนครูภาษาไทยที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองต้องการเพิ่มมากขึ้นในเวลา 5 ปีข้างหน้า....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 จำนวนครูภาษาไทยที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่นอกเขตเมืองต้องการเพิ่มมากขึ้นในเวลา 5 ปีข้างหน้า..	82
18 ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และลำดับที่ของความ ต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถในการสอน และ จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	92
19 ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และลำดับที่ของความ ต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถเฉพาะสาขาวิชา ภาษาไทย และจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	95
20 ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และลำดับที่ของความ ต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถพิเศษ และจำแนก ตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	98